

JERZY ŻURAWSKI

ur. 1930; Braśław

Miejsce i czas wydarzeń	Braśław, II wojna światowa, współczesność
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, okupacja radziecka, pomnik Józefa Piłsudskiego, zniszczenie pomnika

Zniszczenie pomnika Piłsudskiego w Braślawiu

Tuż po wkroczeniu bolszewików do Braśławia, przybiegł do mnie koleżka i mówi: „Wiesz co, ściągają głowę Piłsudskiego. Niszczą pomnik Piłsudskiego.” A to był pomnik naprzeciwko stojący, wybudowany w 1936 bodajże roku. W 1935 Piłsudski zmarł, w rok później już stał pomnik. To był wysoki taki, bardzo wysoki postument, z czerwonego granitu i na nim było popiersie Piłsudskiego osadzone, głowa Piłsudskiego. I oni za tą głowę zahaczyli łańcuchem, jak dzisiaj pamiętam, taki samochód ciężarowy. Ja zdążyłem przybiec z tym koleżką i widzieliśmy, jak tą głowę ściągają z tego cokołu. I później Polak braśławianin, który przeszedł przez więzienie u bolszewików, potem był wywieziony na Sybir, gdzieś później, trafił do Armii Andersa, i zamieszkał ostatecznie w Stanach Zjednoczonych, po wojnie, w latach chyba już osiemdziesiątych, przyjeżdżał do Olsztyna głównie i stamtąd jeździł do Braśławia też. I co się okazało? Że przy którymś tam jego przyjeździe, chłop jakiś budował fundamenty pod dom i w lesie położonym na wschód od Braśławia, bo Braśław był flankowany dwoma lasami, znalazł tą głowę. Pogiętą, podniszczoną, ale tą głowę Piłsudskiego [znalazł]. I on tą głowę kupił i przemycił do Polski. W Muzeum Narodowym w Warszawie dokonano konserwacji i on to popiersie Piłsudskiego przekazał do Muzeum Piłsudskiego. I ja byłem, i moja siostra była, moja cała rodzina właściwie, mieszkająca w Łobezie, w Warszawie, w Łowiczu, zjechała. Spotkaliśmy się tam wszyscy na tym uroczystym przekazaniu przez tego pana popiersia [Józefa Piłsudskiego] w Muzeum Piłsudskiego w Sulejówku.

Data i miejsce nagrania	2018-03-05, Kazimierz Dolny
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Agnieszka Piasecka
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"